

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 19 August st. v.

Sunt acum câteva zile librăria Krafft din Sibiu a distribuit o broșurică cu conținut politic.

Broșura aceasta nu are nici o importanță politică. Autorul ei, care voiesce să fie știut sub numele de „Menenius Agrippa,” este un om fără vre-o deosebită valoare, care nu are nici stil, nici idei.

Are însă broșura oare-care importanță socială simptomatică.

Din primele ei pagini cetitorul primește convingerea, că autorul ei este un om crescut sub influență maghiară.

Nota predominantă în întreaga broșură e plângerea, că noi, clasa cultă română, suntem nise oameni netrebni.

Nu șicem nici noi, că nu s'ar pute să fim și mai de treabă de cum suntem; dovadă însă, că nu sunt de tot netrebni, e chiar mahnirea lui „Menenius Agrippa.”

Căci — de ce suntem netrebni?

Fiindcă nu am fost crescuți astfel, ca să avem, — ăce Menenius Agrippa, — mândrie națională și conștiință puternică despre valoarea națiunii noastre. El, Menenius Agrippa, când era copil mic, scia o mulțime de cântece naționale și spunea cu fală, că e fiu de Roman, odrasla din cea mai nobilă viță de pe fața pământului. Stăruie dar', ca tot astfel să fie crescuți Românii toți, pentru-ca conștiința lor să se revolte, când cineva îi atinge la naționalitatea lor.

Adecă Menenius Agrippa, om cu educațiune maghiară, nu poate să înțeleagă, că cineva poate să fie om cum se cade fără-ca să fie incapabil de a judeca drept despre valoarea neamului seu, și cere ca ceea-ce fac Maghiarii din punctul de vedere al aspirațiunilor lor naționale să facem și noi din punctul de vedere al aspirațiunilor noastre.

Un singur lucru uită „Menenius Agrippa”: că Românul nu e accesibil pentru asemenea extravagante. Astfel și noi, clasa cultă română, deși produsă în mare parte sub influența maghiară, respingem numai ceea-ce e străin de firea noastră.

Sunt cu toate aceste și între noi oameni, care nu se pot desface de preocupările produse în ei în timpul, când se aflau sub influența maghiară, oameni, pe care crescerea maghiară i-a deslăsat în parte de firea lor românească și i-a pus în conflict cu sentimentul public român. Aceștia, se înțelege, ne socotesc oameni netrebni, fiindcă nu suntem tot atât de inclinați spre extravagante ca Maghiarii.

Mulți dintre acești oameni zăpăciți prin crescerea maghiară au și plecat din mijlocul nostru. N'au mai putut suporta netrebnicia „noastră.” În România însă, unde s'au dus, oamenii sunt chiar mai puțin, ca aici la noi, accesibili pentru spiritul maghiar. Astfel este în mijlocul poporului român o seamă de oameni de oare-care valoare, care nu se simt nicăiri acasă și se plâng mereu de netrebnicia Românului, care nu e ca Maghiarul.

Ce vor acești oameni?

Ei ar voi, ca să facem și noi Românii ceea-ce Maghiarii ar face, ba au făcut chiar în împrejurări analoage cu acele, în care ne aflăm noi.

Maghiarii și-au făcut în Europa reputațiune de popor cu deosebire gelos de libertățile sale și totdeauna gata de a con-

spira și de a-și risipi puterile în uneltiri revoluționare, îndată ce se simte cătuși de puțin nemulțumit cu situațiunea, în care se află.

Tot astfel ar trebui să facem și noi, ne ăce oamenii cu inclinații maghiare.

Da! — le răspundem, — dacă și Românii ar fi un neam de oameni tot atât de neastemperați și de inclinați spre extravagante și spre violență ca Maghiarii. Românul însă e om cu deosebire treaz și chibzuit, își bate joc de tine, când voiesci să-l împingi la fapte nesocotite, și te părăsește, când lumea ți-e mai dragă, dacă vede, că nu ești chiar mai cu bună chibzuială ca dînsul.

Cu un asemenea popor poți săvîrși o lucrare pacinică urmată în luptă cu cele mai enorme greutăți, dar' înzadar vei încerca să conspiri, căci la revoluțiuni el nu se angajează. El privește împregiurul seu, își dă seamă despre cele ce se petrec și așteaptă cu îndelungă răbdare să sosească o situațiune priincioasă, în care poate să se impună fără-ca să-și consume puterile vii.

De aceea nici manifestul „comitetului de inițiativă” din București nu are nici o importanță politică. Deși pornit dela expatriații noștri, aici între noi el nu află nici un resunet. Cu atât mai puțin resunet află între frații noștri din România, care sunt pe din destul ocupați cu destiunile lor proprii, pentru-ca să nu mai aibă nici timp, nici dispozițiune de a-și expune pozițiunea de dragul câtor-va oameni, care „n'au putut să-și găsească codrul de pîne în țeara lor”. Dacă am fi amenințați în existența noastră, n'ar mai fi nevoie de „manifestele” „comitetului de inițiativă”, căci frate pe frate nu se lasă pradă vecinului. Maghiarii însă sunt un popor prea inclinat a-și risipi puterile în opintiri zadarnice, pentru-ca să poată amenința pe cineva în existența lui: se consumă ei înșiși. Frații noștri din România sciu dară prea bine, că suntem noi destui oameni, ca să mai suportăm, cât vom mai fi suportând, miseriile, pe care ni-le fac Maghiarii, și să mai și găsim la timpul priincios un ac pentru cojocul lor. Nu suntem aici în împărăția aceasta noi singuri cu Maghiarii, și dacă Maghiarii n'au înțeles, nu înțeleg ori nu vor înțeleg la timp oportun, că trebuie să-și asigureze simpatiile noastre, nu avem nevoie să ne căutăm aliați afară de țeară, căci și-au făcut ei destui dușmani aici acasă, și acești dușmani ai lor vor să mai bine ca dînsii să ne caute prietenia.

Chiar însă dacă nu ar fi așa, mai bine suferim decât să ne punem în conflict cu spiritul conservator al timpului nostru.

A trecut timpul, când Europa toată era stăpănită de un spirit revoluționar și oameni de puțină valoare puteau să ajungă la mare renume și să-și câștige simpatii în cele mai largi cercuri prin aventuri revoluționare. Astăzi societatea europeană întreagă e doritoare de lucrare pacinică și persecută cu neîndurare pe toți cei ce amenință ordinea socială. Îi va persecuta și pe Maghiarii, a început chiar să-și persecute. Căci popoarele civilizate nu pot să rămână indiferente, când ved, cum aici, în mijlocul Europei, un popor de o valoare culturală încă nedovedită își consumă cele mai bune puteri, ca să împedec pe altele în dezvoltarea lor firească și cum în Ungaria legile sunt călcate, nesocotite ori

restălmăcite de chiar cei-ce sunt chieați a menține respectul lor.

Popoarele civilizate n'au fără îndoiială să intervină pentru restabilirea echilibrului în viața publică a Ungariei, ba, dacă ar voi să intervină, noi cei dintău am respinge intervenirea lor, căci primindu-o astăzi în favorul nostru, mâne nu le mai putem contesta dreptul de a interveni și contra noastră. E însă mare lucru, când Europa toată scie, că felul de a guverna al Maghiarilor e incompatibil cu principiile moderne, cu cerințele dezvoltării generale și cu interesele monarchiei. Ear' aceasta n'avem noi nevoie s'o spunem și s'o dovedim: o simt din zi în zi mai mult toți oamenii preocupați de cauza dezvoltării și din zi în zi mai stăruitor li se impune cercurilor hotăritoare din monarhie restabilirea echilibrului în viața publică a țerilor despre răsărit, pentru-ca nu cumva ele să devină un cuibar de nedumerire pentru societatea europeană.

Noi suntem nemulțumiți cu actuala stare de lucruri și nu ne sfim a o mărturisi aceasta chiar și în fața curții cu jurați din Cluj. Concetățenii noștri Sași sunt și ei nemulțumiți și nu se sfiesc nici ei a-și da nemulțumirea pe față. Croații, — nici despre ei nu se poate susține, că sunt mulțumiți și că-și ascund nemulțumirea. Sârbii și Slovaci încep de asemenea a-și manifesta nemulțumirea. Chiar Germanii risipiți prin țeara-ungurească și prin Banat au încetat a mai glorifica guvernul actual.

Întrebăm dar: cine e mulțumit cu actuala stare de lucruri?

Nici chiar Maghiarii ei înșiși nu sunt, căci, dacă ar fi, nu i-am vedea atât de nervoși precum sunt.

Se poate oare ca cercurile hotăritoare din monarhie să fie ele mulțumite și să nu aștepte cu oare-care nerăbdare situațiunea priincioasă spre a pune capăt unei stări de lucruri, care a compromis monarhia față cu străinătatea și au produs atâtea nemulțumiri tocmai în țerile, care mai ales au trebuință de dezvoltare pacinică și de un regim binevoitor?!

Interesele noastre sunt atât de identice cu ale monarchiei, încât nu avem decât să ne afirmăm cu statornicie și să așteptăm situațiunea priincioasă, pentru-ca să ne vedem ajunși la o stare de lucruri, în care nu vom mai ave nici o cauză de nemulțumire legitimă.

Datoria fiesce-cărui Român e de a se întări el însuși și de a întări și pe alții în această convingere, pentru-că avem trebuință neapărată de ea, pentru-ca să ne păstrăm bunul cumpăt față cu deseale provocări ale concetățenilor noștri maghiari.

Ne împlinim această datorie: nimeni nu poate să ne facă imputarea, că nu ne afirmăm cu destulă hotărîre, nici că am pierdut pe o clipă măcar credința în viitorul neamului nostru.

Manifestul „comitetului de inițiativă” ne cere însă, întocmai ca Menenius Agrippa, să nu ne mulțumim a fi numai buni naționaliști, ci oameni fanatici ca Maghiarii.

Aceasta e ceea-ce ne-a făcut să dăm importanță acestor două aparițiuni, care nu sunt decât simptomele unei boale sociale, de care în urma contactului cu societatea maghiară a fost atinsă și societatea română.

Nu ne prinde însă pe noi Românii spiritul răsvrător, care atât de frumos

le șede Maghiarilor obicinuiți a purta pinteni și mustață bine răsucită. Ne deprindem, ce-i drept, cu el prin scolile maghiare și la vîrsta de șapte-spre-ăce ani suntem și noi, întocmai ca colegii noștri maghiari, cei mai înversunați dușmani ai „Împăratului” și ai colorilor negru-galben. Încetul cu încetul ne venim însă în fire, mai ales făcându-ne studiile la universități germane ori petrecînd după terminarea studiilor în ținuturi mai scutite de înfrîurirea maghiară devenim foarte încurînd cei mai hotărîți aderenți ai principiilor de ordine și e foarte mare raritate Românul trecut de treizeci de ani, care ia în serios „manifestele” de felul celui emis de „comitetul de inițiativă”.

Nu-l iau în serios nici chiar cei ce l-au emis.

Căci e mai presus de toate ridicol să vezi nise oameni, care stau la București și trimit de acolo în plicuri închise și cu recomandatiune postală proclamațiuni revoluționare, în care ni se spune nouă, netrebnicilor de aici, că trebuie să fim fanatici. De! o fi trebuind să fim, dar' nu prea ne trage inima să devenim, când vedem, că cei ce o cer aceasta dela noi nu sunt nici ei fanatici, ci nise oameni foarte rezonabili, care înțeleg, că guvernele sunt conduse de resoane de stat, și destul de precauți, ca să declare, că contra guvernului țerii, în care se află, nu întreprind nimic.

Nu ne prinde pe noi Românii spiritul de conspirațiune, și ne facem numai de risul lumii, când îl afectăm: această afecțiune e însă o boală socială, pe care trebuie să o combatem, pentru-că în contact cu Maghiarii și în actuala stare de lucruri ea foarte lesne ar pute să atingă cele mai largi cercuri.

Nu le facem fraților noștri emigrați în România muștrare, pentru-că și-au părăsit țeara. Scim prea bine, că au părăsit-o, fiindcă nu au putut să-și găsească în ea teren de activitate, și e în cele din urmă și vina noastră, că n'am știut să le asigurăm aici existența. Le dăm toată dreptatea: e în adevăr foarte greu să stai aici, greu, nu numai pentru-că ai să suști lupta cu Maghiarii, ci pentru-că rar găsești, ceea-ce nu au găsit nici ei, cuvenitul sprigin din partea fraților tei, nu inima deschisă, la care te aștepti, nu satisfacțiunea datorită, când ai fost săpat prin ascuns. Înțelegem, că mulți sunt aceia, care, încărbiți de miseriile aceste, și-au luat lumea în cap. Un singur lucru e asupra căruia stăruim: *Cine iubesc neamul seu, fanatic, nefanatic, acela lucrează din zori de zi pînă în miezul nopții, ori unde ar fi el, și aici, și în România și în țeară străină, căci numai prin muncă neobosită vom pute să scoatem pe poporul nostru din ticăloșia, în care l-au lăsat timpurile grele, numai muncind vom dovedi lumii, că suntem un popor vrednic de o soartă mai bună ca aceea, pe care o are astăzi.*

Au emigrat frații noștri în România, pentru-ca să-și caute acolo terenul de activitate, pe care aici nu l-au putut găsi. L-au găsit: să lucreze dar' pe terenul ce li s'a deschis, ca să nu fim o plagă socială și pentru țeara binecuvîntată, care le dă tînturora „codrul de pîne”, pe care nu-l pot găsi la ei acasă.

Festivitățile române din Gherla.

Gherla, 29 August n. 1885.

Seara de cunoștință.

Precum este cunoscut, „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” își ține adunarea sa generală din est-est (a 24-a) în zilele de 29 August și următoarele. Spre acest scop inteligența română din această localitate a făcut încă de timpuriu pregătirile necesare pentru a primi oaspeții numeroși, ce s'au însinuat din toate părțile Transilvaniei. Încă cu trenul de Vineri (28 August) dimineață au sosit vre-o câțiva participanți, între care și dl Quintescu, membru al Academiei române. La gara din Gherla s'a prezentat întreg comitetul de primire în frunte cu dl canonic Vasile Popu, neobositul d. Nicolae Fekete-Negrutiu și o mulțime mare de public din toate clasele populației române și neromâne orașenesci. La intrarea trenului în gară musica intona un marș românesc, oaspeții părăsind vagoanele și fură binevenți de comitetul de primire. Fiecare oaspe primia un plan al orașului, pe care era însemnată adresa cuartirului său. După ce s'au schimbat salutarile reciproce și strângerile de mâni frățesci, toată masa, oaspeți, public și comitet însoțiți de muzică s'a îndreptat spre oraș, mergând fiecare la cuartirul designat. Deoarece numărul oaspeților însemnați era așa de mare, încât nu puteau fi provăduți cu cuartire numai la casele române, cetățenii neromâni ai orașului cu afabilitate și-au oferit și ei casele lor pentru oaspeți. După amiaza și până târziu noaptea, sosită atât cu trenul, dar mai ales cu trăsurile, mulți oaspeți. Seara, străinii și orașenii s'au întrunit la o așa numită „seară de cunoștință” la cafeneaua principală. Localitățile, de altcund spațioase, erau îndesuite. După salutări și resalutări între prieteni vechi și noi, s'a înscins o conversație foarte animată între comenseni. Vedeam aci dela Sibiu pe vice-prezidentul „Asociațiunii”, dl Iacob Bologa, pe secretarii George Barițiu și Dr. D. P. Barcian, pe cassarul Eugen Brote, pe dl Quintescu dela București, pe dl George Popa dela Basesci, pe Dr. Lucaci dela Sătmăr, dl Iuliu Coroian dela Cluj și alții din Deva, Blaj, Lăpuș, Dej, Ibașfalău etc. Inteligența română întreagă din Gherla cu canonicul Biltiu în frunte era de față. Tinărul basist Isaia Popa din Sibiu a delectat publicul cu două cântece mult aplaudate. Târziu seara sosită la întrunire un grup de tineri din Năsăud, cari au fost primiți în mod cordial de colegii lor de aici. Mare surprindere se vedea în fața tuturor participanților, când, gătiți spre plecare, birtasul nevrând a primi bani pentru cele consumate declarase, că toate sunt plătite. Un anonim, de bună seamă dintre ospitalii români ai Gherlei, a regulat afacerea cu birtasul, primească dar pe calea aceasta mulțumirile oaspeților. Societatea așa era de încheiată, încât deabia târziu noaptea se despărțise.

Ședința primă.

Astăzi Sâmbătă era ziua hotărâtă pentru deschiderea adunării generale: Pentru ședințe s'a destinat sala cea mare din ospătăria orașului. Încă înaintea oareii anunțate se prezentaseră în sală mai mulți membrii și public. O deputațiune aleasă din mijlocul adunării întâmpinase pe vice-prezidentul societății, dl Iacob Bologa, care la oarele 10^{1/2} a. m. a deschis ședința. Mai întâi s'a dat cetire prin secretar unei adrese a distinsului president al societății, dl Timoteiu Cipariu, care arată că starea sănătății nu-i permite a lua parte la adunare. La rostirea numelui Timoteiu Cipariu, toată adunarea erupse în repetate strigări: „se trăească!” Apoi președintele dă cetire mai multor telegrame de felicitare pentru adunare și anume din Deva, Arad, Biserica-albă, două din Sibiu, dintre care una dela Preasfinția Sa metropolitul Miron Romanul, din Orăștie, Alba-Iulia și Reghin. După acestea cassarul a citit o listă lungă de membrii ai societății și a urmat alegerea comisiei pentru înscrierea de membrii noi. După o scurtă întrerupere a ședinței comisiunea raportează că a încasat preste 600 fl. în bani gata și 200 fl. în obligațiuni. Dl profesor preparandial V. G. Borgovan din Gherla a ținut un frumos și prea interesant discurs despre „istoria pedagogiei la Români”, disertatorul a fost ascultat din partea adunării cu viu interes și în fine mult aplaudat. La oarele 1 d. a. s'a încheiat ședința. Ca reprezentanți ai comitetului suprem au luat parte

la ședințe baronul Dioseghy, protonotarul comitatens, ear' din partea orașului doi magistrați.

Banchetul.

În sala redutei orașului se țin în onoarea zilei un banchet, la care au luat parte cam la vre-o 250 persoane, între care toți onorații. Arangiamntul banchetului merită toată lauda și a făcut onoare arangiatorilor. În fruntea meselor era așezat un orologiu mare cu muzică (canta trei piese românesce) și tabloul orologului reprezenta luarea Griviței. În excepțiune cu alte banchete la astfel de ocaziune trebuie să constatăm, că mâncările servite au fost foarte bine gătite și toaste puține. Numai două toaste oficiale s'au ținut: unul rostit de președintele Asociațiunii pentru Maiestatea Sa Monarchul și altul rostit de președintele comitetului festiv, domnul canonic Vasile Pop, pentru comitetul Asociațiunii. Toastul pentru Împăratul s'a ascultat în picioare precum și imnul împăresc executat de muzică în urma toastului. Înainte de ridicarea mesei dl Bologa a mulțumit baronului Dioszegyi și celor doi senatori orașenesci pentru ajutorul ce ni'l dau la servirea lucrărilor societății; unul dintre senatori s'a simțit dator a ridica în cuvinte alese un toast pentru cultură în general.

Concertul.

Pentru 8 oare seara se anunță tot în sala redutei un concert. Concertele au devenit obligate pentru adunările ambulante ale Asociațiunii, semn că muzica se cultivă de o vreme încoace în toate părțile unde locuiesc Români. Încă înainte de începerea concertului sala cea mare se umpluse astfel de public, încât ne închipuam înainte șiroaiele de sudori, ce aveau să curgă ca jertfa pentru plăcerile muzicii. Băncile prime le ocupaseră multe familii distinse neromâne din Gherla. Concertul a fost executat de diletanți și diletanți și aproape întreaga sarcină a serii a cădut pe d-șoarele Ana și Maria C. Pop. Aceste două dame au fost admirate pentru zelul și abnegațiunea, cu care au executat partea cea mai mare din numerii programului. D-șoara Ana C. Pop ne-a delectat prin vocea prea frumoasă, cu care a cântat două române, una de Flechtenmacher și alta de Caradia, melodiosul „il bacio” și un vals de R. Planquette. Tot d-șoara Ana C. Pop ne-a arătat dexteritatea sa pe violină, executând unele părți din opera „Ernani”. D-șoara Maria C. Pop a executat pe piano o fantasmă nocturnă „alla stella” și carnavalul de București. D-șoarele surori au executat și un duo (violină și piano), „marș triumfal”. După fiecare număr publicul a erup în frenetice aplauze și a silit — în mod foarte negalant — pe concertantele neobosite a repeta încă unele din piese. La acest concert a concurs și dl Isaia Popa din Sibiu cu cântecul de jertfă a lui Beethoven, „Nor de vijelie” de Humpel și „Ciobanul” de Dima. Dl Popa a fost distins prin aplauze și prin — un buchet. D-șoara Valeria Pavelea, în costum național, a declamat cu multă vervă poezia lui Vulcan „copila română” și dl George Simu a rostit cu pricepere și bun accent poezia lui Murșan „eremitul din Carpați”. Ambii declamanți, d-șoara Pavelea cu deosebire, au fost mult aplaudați.

Anexiunea Bosniei și a Herțegovinei.

Dintre cestiunile ce se vor fi tratat la Kremsier, cea mai probabilă e cestiunea anexării provinciilor ocupate. Toate diarele ating această cestiune ca pe una, care n'a putut să lipsească din întrevădere cu intențiunii păcifice a celor doi monarhi. Monarchia noastră e împinsă spre Orient. Ocupate fiind Bosnia și Herțegovina, pentru-ca monarchia austro-ungară să-și poată deschide drumul mai departe înspre Turcia europeană, are lipsă de o stabilitate în aceste provincii. Calea e croită preste Novibazar până la Mitrovița. Austro-Ungaria însă ar avea în acest cas în coaste pe Serbia și Muntenegru. În cazul unui războiu pe Peninsula-Balcenică armata austro-ungară ar fi amenințată din stânga de Serbii, cari nu vor pute fi ținuti mult timp în alianță cu noi, din dreapta ar avea în contra sa pe micul Muntenegru, ear' în spate ar rămâne Bosnia și Herțegovina, a căror populațiune războinică ar trebui să fie în cazul unui războiu ținută în ordine cu o însemnată parte din baionetele armatei

noastre. Prelungă toate aceste anexiunea Bosniei și a Herțegovinei e la ordinea zilei. Eată ce scrie „Budapester Tagblatt” în primul din numărul seu dela 28 August n. privitor la eventuala anexiune:

Se anunță astăzi din deosebite părți, că cercurile din Viena normative în politica externă a monarchiei au făcut anexiunea Bosniei și a Herțegovinei din nou obiect de dezbateri. Din o parte se anunță, că proclamarea încorporării definitive a teritorului ocupat la monarchia austro-ungară se va face încă în decursul lunei viitoare, din altă parte se comunică că învoirea puterilor europene s'a și obținut. Nici una dintre aceste două sciri nu pot fi pe deplin exacte în forma în care s'au dat. Deși însă detaliurile sânt neexacte, totuși se poate considera ca faptă că cercurile normative din Viena se silesc, ca și mai înainte, ca se reguleze această cestiune și că mai curând ori mai târziu rezolvarea definitivă a acestei cestiuni va și urma. Nu scim dacă bărbății de stat conducători ai monarchiei noastre și ai Rusiei au discutat această cestiune în oara ultimă la Kremsier; probabilitatea e mai mult pentru discutare decât în contră, și dacă stă că Rusia îi poate face cândva și cumva vrea un serviciu monarchiei austro-ungare, acest serviciu poate să fie numai în împregiurarea că nu-i va fi dușmănoasă monarchiei noastre în politica ei orientală.

Asupra problemei politice orientale austro-ungare se pare că domnesc la Viena păreri foarte diverse. Dl Kállay a expus negreșit în un studiu, pe care l-a citit în Academia maghiară, că monarchia austro-ungară poate să facă în Orient numai cuceriri păcifice; articolii nostri industriali trebuie să-și elupte în Bosnia și Herțegovina un teren de deposit, să scoată afară de acolo concurența engleză și germană, dar o înaintare spre Salonic sau vre-o schimbare a situațiunii noastre momentane de pe teritoriu ocupat ar trebui evitată cu ori-ce preț. În Decembrie, anul trecut, cu ocaziunea expunerii făcute delegațiunilor, dl Kállay s'a declarat din nou în mod hotărât în contra anexiunii.

„Budapester Tagblatt” spune că cu privilegiul deschiderii liniei ferate Mostar-Metkovići, dl Kállay a declarat unui raportor al acestui diar, că nu există intențiunea de a anexa provinciile ocupate, dar dacă totuși anexiunea s'ar face, el e hotărât să se retragă din postul seu de ministru comun de finanțe.

Totuși alți oameni — continuă articolul din „Budapester Tagblatt” — se pare că sânt de alte opinii, deoarece acum totuși e vorba de anexiune. Astăzi sau mâine, — e indiferent. Faptă e că intențiunea există, că ea e aprobată din partea competentă, și că prin urmare se va și executa. Domnul Kállay va trebui dar să părăsească încurând postul seu sau — ceea-ce încă s'a întemplat — să se împretinească cu stările nouă de lucruri.

Diarul unguresc e de părere, că amenințarea cu demisionare a dlui Kállay nu va împede ca executarea anexiunii, și adaugă apoi cu oare-care malicie, că nu amenințarea ministrului comun de finanțe e cauza că anexarea nu s'a executat încă de mult. Apoi continuă:

Înainte cu trei ani s'a atins odată în o „ședință secretă” a delegațiunii ungare cestiunea anexiunii. Prin o inscripțiune oare-care s'a aflat atunci că în acea ședință s'a făcut din partea unui personagiu oficial împărțirea, că ambasadurul din Constantinopol, Calice, pertractează de mult timp cu Sultanul, pentru-ca acesta să-și deie învoirea la anexiune. Tratatul din Berlin — al căru pasagiu privitor la această anexiune ar deschide ușă la înțelesuri deosebite — hotărăsece, că anexiunea Bosniei și a Herțegovinei se poate face numai obținând învoirea Sultanului. Starea actuală politică din Europa, și cu deosebire ținuta observată de noul minister al Angliei față cu monarchia noastră, ne fac să credem, că Sultanul nu ar face opoziție dacă am pași acum cu o astfel de pretensiune. Cu o „douce violence” ar fi ușor a-l îndupleca să facă monarchiei acest „dar”.

E o mare întrebare, dacă nu cumva acesta ar fi pentru Austro-Ungaria un dar al Danaiților. Anexiunea ar pute produce o răscăleală și un șir întreg de lupte sângeroase, ba e cu puțință ca prin aceasta să ne facem dușmane toate statele balcanice și să avem în continu

a purta războaie. Dealtcum poate că ne-ar succeda să ducem cultură în Orient, fără ca să ne creăm dușmani înafară. Se nasce însă întrebarea ce efect va produce anexiunea în interesul monarchiei? Ne temem că nu va fi dintre cele mai favoritoare. Ungaria nu poate și nu va permite ca să se susțină actualul *status quo*, îndată-ce se va pronunța anexarea. O „provincie a imperului”, precum e Elsația-Lotaringia, nu poate să fie nici când Bosnia și Herțegovina. Ungaria nu-și poate da învoirea nici când la aceasta, deoarece ea ar trebui să jertfească pentru totdeauna dualismul. Nici un partid politic din Ungaria nu va permite, ca Bosnia și Herțegovina să fie guvernate absolutistic, deoarece politiciii nostri sânt destul de prudenți, încât să știe că aceasta ar fi earăși începutul pentru o Austrie centralistică. Dacă se va face anexiunea, în acest cas nu există o altă soluțiune, decât aceasta: Herțegovina ar trebui să aparțină deocamdată Austriei, ear' Bosnia Ungariei. Această soluțiune e cea mai simplă și din cauza, că Herțegovina ar pute forma, atât etnograficesc cât și politicesc, un întreg cu Dalmația, ear' Bosnia a stat de repetate ori sub regii Ungariei și acestia poartă titlul de regi ai Bosniei. Abia viitorul va arăta dacă această soluțiune va mulțumi monarchia. . .“

Noi din parte-ne, încât pentru poporul din Bosnia, nu i-am dorit acestuia soarta de a ajunge sub Ungaria, până când în aceasta va ține actuala stare de lucruri. Încât însă pentru noi ne-am mulțumit de cheltuielile, ce s'ar face decătră statul actual cu răspândirea culturii în această provincie. Ne mirăm însă de mângăirea ce o pot avea Maghiarii — dacă o au — de a anexa și dinșii una dintre cele două provincii. Nu vom fi însă din al nostru punct de vedere nici când contra primirii Bosniei, cu atât mai puțin vor fi în contra acestei împărțiri — Croații.

„Pays des Tziganes”.

Colegii noștri maghiari ne-au făcut în mai multe rânduri muștrări amarnice, că nu ne interesăm de expozițiunea „națională” din Budapesta, nu înregistrăm strălucirile ei succese și, în genere, nu luăm parte la fericirea revărsată asupra „patriei comune” prin sărbătorile de tot felul, care s'au arangeat pentru delectarea oaspeților năvăliți ex toto orbe în capitala țării. Cu deosebire muștrați am fost, pentru-că ne-am impus oare-care rezervă, când cu petrecerea oaspeților francezi în țeara noastră, și un diar clujan le spunea acum câte-va zile cetitorilor sei, că facem gălăgie, când câțiva nemți beți îi insultă pe oaspeții lor maghiari, dară vârsăm lacrimi amar, când floarea națiunii franceze vine să sêrute pe națiunea maghiară, fiind-că „similis simili gaudet”, „cânela la câne se trage” (kutya kutýához szít), și noi nu inclinăm spre Francezii gentili, ci spre Germanii barbari ca noi.

Colegii noștri maghiari au toată dreptatea: în adevăr ne-am impus foarte multă rezervă față cu expozițiunea din Budapesta și încă mai multă față cu oaspeții ei de tot felul. Nu însă pentru-că nu ne-am fi bucurând și noi de acest mare eveniment în istoria patriei noastre, fiind-că nu voiam să ne bucurăm înainte de vreme. Sântem Români și cei ce îl cunosc pe Român, ție cu multă predilecțiune, c'ar doră, ca Dumnezeu să le dea „minte” Românului cea de pe urmă”. Om cu minte, Românul se chinuiesce mult mai înainte de a face vre-un lucru. Ade-se-ori însă împregiurările îl silesc a sevirși fapta mai înainte de a fi ajuns la o dumirire definitivă în privința consecunțelor ei, încât abia după-ce e sevirșită fapta, el ajunge să-și dea seamă, cum ar fi trebuit s'o apuce, ca să o scoată la capăt bun. Aceasta e „minte” cea de pe urmă”. Pe noi nu ne mână nimic înainte; nu voiam dar' să ne exprimăm bucuria mai înainte de a fi văduț și unele dintre rezultatele expozițiunii și ale veselilor împreunate cu ea.

Le facem acum colegilor nostri din Cluj mulțumirea și reproducem următoarea dare de seamă publicată de „Budapester Tagblatt” asupra petrecerii oaspeților francezi în patria noastră.

„Cu sinceră rușinare, dar” constrinși prin limbajul liber și public al unei părți din presa opozițională a Budapestei, ne simțim îndemnați a vorbi încă odată despre oaspeții nostri francezi și declarăm înainte că eram mai bucuroși a lăsa neatințat tot incidentul. Se știe că societatea franceză, care a petrecut de curând în Ungaria, a venit aici pentru-ca să învețe a ne cunoaște țeara. Arangiatorii excursiunii au sperat, că în urma acestora relațiunile dintre Franța și Ungaria vor deveni mai intime, mai amicale, — a vorbi despre o legătură politică, în fața alianței noastre cu Germania, ar fi o nebulie, — că Franța va învăța a cunoaște cultura ungărească. Oaspeții francezi au venit la Budapesta. Am trăit o săptămână întreagă în dulce iubilo, am înnotat în o beție formală, și toți oamenii cari au avut curajul să spună că acest soi de înfrățire e pe cât de fără gust pe atât de ne-bunesc, au fost stigmatizați ca răi patrioți. Acum însă urmările beției s’au terminat destul de curând. Aceia cari mai înainte au beut mai mult, au sărutat mai cu foc și au sberbat mai tare, aceia se tânguiesc acum pentru nerecunoștința Francezilor și pentru răutatea lor.

„Dacă e ca să vorbim de tot sincer, trebuie să spunem că scopul excursiunii a fost ca presa franceză, care până aici a fost ignorat simplu expoziția regnicolară din Budapesta, să se înduplece a scrie despre expoziția noastră. Ce a făcut acum presa franceză. Diarele mari din Paris, d. e. „Journal des Debats,” „Republique Française,” „Siècle,” „Pays,” n’au fost de loc reprezentate; „Temps” n’a adus până acum nici un șir de al corespondențului seu. Dar’ se ocupă cu Ungaria foile de bulevard, precum e „Figaro.” Nu mă întrebați cum? „Figaro” scrie că Maghiarii mănă pomadă demusteață și că o camerieră din Arad a cerut dela domnul Lesseps să-i ajute a-și înmulți familia. Totuși coșonierele lui „Figaro” și prostiile raportului seu sânt nimicuri față cu lucrurile ce le povestesc alte diare de bulevard, ba „Mot d’Ordre” vorbește chiar lucruri scandaloase. Dar’ încă nici o foaiă din Paris n’a adus nici un articol despre expoziție însăși. Toate diarele au publicat până acum numai descrieri de „festivități” și o singură foaiă de bulevard n’a scris nici barem un cuvânt despre cultura, politica, literatura, arta, industria și starea comercială a noastră. Acei oameni cari cetesc numai diare franceze, vor crede că noi sântem o națiune care nu face altceva decât mănca bine, bea bine, joacă și iubesc mult. Că Maghiarii sânt un popor laborios, strădălnic și cinstit, că se silesc cu mare diligență a conlucra la ninsuțele culturale ale prezentului, — aceasta nu vor afla-o cetitorii foilor franceze și așa numit „petit crevet” care își cetesc diarele pe bulevard, va crede că în Budapesta e mai frumos decât la Paris. „Demi-mondei” bărbătesci din Paris trebuie să-lase gura apă, când va ceti comunicările edificatoare, pe care le extragem mai jos din o foaiă de bulevard, cetită, din Paris.”

Jules Lermina, secretarul societății internaționale a literaturilor scrie sub titlul „Bavardage” din Tatra-Füred în „Mot d’Ordre” următoarele:

„Aici există numai domni mari, magnați, care dispun de averi colosale, și sêraci, care sânt în aparență protegiați de cei dintâi. La acestia se mai adauge un garnisagiu de păduri de prin csárdas și tokájer. Toate aceste sânt bune și frumoase, dar’ eu rămân totuși mai bucuros un democrat republican. Aici există o lume întreagă cu păcatele ei aristocratice, cu compătimirea ei vêtămătoare față de popor, ce nu voiesc să o înalțe prea tare. Aceste toate mă supără, mă indignează. Aci se cumpără sate întregi dimpreună cu locuitorii lor. O civilizațiune există numai în Pesta, altundeva vedem pretutindine numai un barbarism medieval.”

Într’un al doilea articol de dttto 16 l. e. — scrie „Budapester Tagblatt” — oaspele nostru își aduce aminte de jocul nostru național: de csárdas. El scrie:

„Jocul și musica, exaltațiunea diavolească a Țiganilor, însuflețirea fantastică a poporului: în aceste două șire se poate cuprinde Ungaria. Noi nu avem să ne rușinăm prin urmare de polcele și de valsurile noastre, nici chiar de cel mai cutezat joc al nostru, de cunoscutul Cancan. Excesele noastre cele mai mari în comparație cu csárdas-ul sânt nevinovate jocuri de copile mici. Îndată-ce răsună musica infernală, părechile se reunesc în grupe, bărbatul își dă mâna după mijlocul femeii, ia o poziție față în față cu ea și-i privește în ochi. Picioarele sale încep a bate pe același loc, când cu călcăiele când cu vîrfu, și se lezează mișcă. Muierile vibrează începând dela grumădi, se încovoaiă ca șerpui, se lasă purtate și se lipesc de bărbat. Apoi se desparte jucătorul de jucătoare, ei se învîrtesc în cerc, se întălesc ecarăși, se îmbrățișează, se ating, mișcarea vrednică de minune continuă. Muierile cu ochii lor scilpitori și cu buzele deschise, par a fi aproape să cadă de oboseală. Da-

dar’ acolo e musica, care comandează; ei se încordează din nou și aceasta ține astfel oare în-tregi. Femeile sânt oboseite, dar’ nu până la stare de neputință. Aceasta e ceea-ce numesc poetul lassata sed non satiata: ei sânt osteniți, dar’ neîndestuliți. Să nu cugetați că vă vorbesc aci despre Bajadere, cari sânt în deliriu, nici despre Hetire. Nu. Sânt fete și femei tinere din societatea cea mai bună acele, care se dau acestei întreprinderi excitatoare de simțuri înaintea ochilor fidențailor și bărbatilor lor.

Noi cesti din Vest, dacă am vedea pe iubitele noastre executând aceste erotice mișcări de Clowni în fața unei veste desbumbate și a pantalonilor negri, — am prinde-o neamănat de pielea albă a grumazului, ca pe o piseică, care s’a purtat rău, am su-o în trăsura — și apoi drumul acasă, unde ne-am lămurii apoi mai departe! Aci toate aceste sânt ceva natural. „Csárdas”-ul e permis fiecăruia. Femeile îl pot gusta după plac și pot întreprinde fără teamă acele lucrări serioase, care formează o epocă yrednică de însemnătate în vieța bărbatului. Înseamnă oare aceasta că în Budapesta oamenii sânt mai puțin morali decât alt undeva? Eh bien, să spunem pe față părerea noastră. Pretutindena lipsește vîrtutea. Aci nu există gospodărie, care se nu fie în comandite. Iubirea aleargă pe stradă în toate formele ei. Ce minunat popor mai sânt Ungurii acestia! Singura concesione, pe care au făcut-o în această privință civilizațiunii, consistă în aceea, că au lăpădat nădragii cei strîmți. În schimb însă muierile, cari sânt foarte sântem nițel cam suprinși de aceste. Iubirea noastră e cu mult mai discretă și mai puțin eroică. Noi jucăm „csárdas”-ul numai după ușile încuiate.”

Din un al treilea articol apărut la 22 l. c. n., extragem următoarele:

„Astăzi voiesc să scriu cu ochii întorși la pămînt în fața rușinei, despre o temă foarte gingașă... Trebuie să mărturisesc, că am fost surprins aflând că în Pesta, la poalele Tatrei, la Arad și pretutindene, toate istoriile, ce le-am auzit în Paris și pe care le consideram ca minciuni, se bazează în fapt pe adevăr. Noi vorbim și strigăm în Paris mult în contra cafenelelor cercetate de muieri. În Ungaria nu există locale de aceste, există însă băi. Veți fi auzit de sigur despre băi de marmoră și de peatră? În Paris trebuie deși nu mult, dar’ cât de puțin să faci curte oaspeților femeiesci care cercetează restaurațiunea. Acolo (în Ungaria) lucrul e cu mult mai simplu. În Buda, — care e o parte din orașul Budapesta și zace deadreapta Dunării, — există un stabiliment de băi numite „baia împăratului”. De băi se ține și o restaurațiune, la loc liber, în care concertează o musică militară. Mergem la cassă și luăm un bilet pentru băi. Sântem conduși în cabinetul de scaldă. Și aci — aceasta e ceea-ce descriu eu cu atîta neplăcere și cruțare. Dar’ dreptatea mai presus de toate — fi ăci servitorului de băi aceste două cuvinte: „Lednyt ide!” Cinci minute mai târziu se deschide ușa și aceea, pe care ai dorit-o, se află înaintea ta... Ceea-ce mă miră e împregiurarea, că aceste băi sânt cercetate de familii și oameni cinstiți cari le în-tălesc prin ambite pe acele fete de jumătate goale. Aceste fete se preumblă și prin restaurațiune, unde dejunază tata, mama și copiii, și prelîngă aceste mai cîntă și musica. Aceste toate la olaltă luate ne îndignă până la revoltare și întru adevăr starea presupusă rea dela noi e departe de cea de aci. Vorbind adevărul, prostituțiunea în Budapesta și în toată Ungaria e oare cu o instituțiune națională. Ar fi interesant să scim dacă aceasta e o urmare a vinului sau a jocului. Nicăiri în lume nu se pronunță sensualismul brutal atît de excesiv și nicăiri nu se ivesce cu un cinism atît de direct. Ceea-ce am spus despre „baia împăratului”, are valoare despre toate băile din capitala Ungariei. Să trecem cu vederea acele petreceri cu joc, la care jucătoarele îi stau la dispoziție fiecăruia.”

Până aci din diarul „Mot d’Ordre” scris de Iules Lermina.

„Budapester Tagblatt” sperează că aceste nu vor fi toate creșute în Franța și apoi adauge:

„... Dar’ chiar dacă numai ceva va fi creșut în Franța, e destul pentru a înfura pe Ungaria în ochii lumii. Există în fapt în Ungaria oameni, cari nu lucrează altceva, decât fac chefuri și craicuri și a căror singură activitate cu care se pot lăuda e că caută ăia odihna, de care se lipesc noaptea. Astfel de oameni se află dealtmîntrelea pretutindene, dar’ ei nu înnoată la suprafață, după cum, spre cea mai mare durere a noastră, se întemplă la noi. În loc de a-i face pe oaspeții nostri francezi cunoscuți cu membrii Academiei, cu politici distinși, cu aristocrația și cu clasa mijlocie, i-au făcut cunoscuți cu câțiva bon-vivenți, cari i-au condus pe Francezi în loc de Museu în bordeluri, în loc de fabrici în crîșmele de vin. Nu e mirare dar’ dacă acum unii dintre Francezi cred că aceea, ce a vîrșit el, a fost Ungaria și că acela nu e Maghiar care nu se poartă ca un dervîș jucător, și că nu e Maghiară femeia, care nu se poartă ca o Baia-deră. Nici saloanele aristocrației nici casele clasei de mijloc nu au fost deschise oaspeților francezi,

și dacă ciceronii oaspeților nostri au întocmit astfel lucrul, încât „cavalerii spiritului” i’-au petrecut nopțile în speluncile din stradele strîmte ale orașului, atunci nu trebuie să ne mirăm, că Francezii au primit o concepție curioasă despre modul maghiar de a trăi și a iubi.”

„Budapester Tagblatt” recomandă o altă primire și conducere a eventualilor oaspeți și termină cu următoarele:

„... să nu-i lăsăm să meargă dela noi în credința falsă că noi sântem o națiune de milionari, cari își aruncă banii Țiganilor și în poala tîrfelor venale.”

Vorba e, că noi tot bine am făcut de nu ne-am bucurat înainte de vreme, ci am așteptat, ca să vedem, care este folosul, cu care se cheltuiesc banii câștigați cu munca noastră grea de oamenii ce „înnoată la suprafață,” și pot să înnoate, fiindcă sânt „buni patrioți” și „cei mai leali supuși” deși au conspirat timp de șeseprezece ani.”

Cronică.

Maiestatea Sa se află la Pilsen unde se țin manevre. La 28 August n. a sosit acolo și principele Bulgariei.

Sciri personale. Cu trenul de ieri dimineață a sosit aici pentru de a participa la ședințele consistorului metropolitan, — care și întrunesc astăzi, — Preasfinția Sa părintele episcop diecesan al Caransebeșului Ioan Popasu descălecând în reședința arhiepiscopoească, fiind însoțit de protosincelul Filaret Musta; ear’ cu trenul de după amiază și cel de astădimineață au venit și Preasfinția Sa părintele episcop diecesan al Aradului Ioan Meșian descălecând așiderea în reședința arhiepiscopoească, — precum și alți mai mulți membri ai consistorului metropolitan.

Inscrierile la scoala de fete a reuinii femeilor române se vor începe de mâine, Marți, la 1 Septembrie st. n. și se vor face în fiesce-care ăi în timpul dela 10 până la 12 oare în localul scoalei, Strada Măcelarilor nr. 37.

Arad. Se știe, că ministrul a oprit din Ungaria, „Istoria revoluțiunii lui Horia,” scrisă de Nicol. Densuşan. Și aceea se știe, că ministrul și-a revocat ordonanța anatemisitoare. Dar’ aceea poate nu se știe, că de fapt acel op stă confiscat în magazinele vamale. Bunăoară librarul M. Klein din Arad a comandat cu șese luni înainte de asta o ladă din opera lui Densuşan, dela oficiul vamal însă nu i’-s’a extradat sub cuvînt, că acel birou nu este oficios incunosciută despre ridicarea oprelisei, drept librarul a reclamat la minister, ear’ ministerul tace până în ăia de astăzi, și cărțile muceșesc în magazinul vamal.

Cursul suplinitor de limba maghiară în Arad s’a terminat săptămîna trecută. Dintre 84 învățători, cari s’au prezentat la examenul de calificatiune 4 au repășit, 22 au cădut și 58 au depus examenul cu succes. Apoi nu e destul progres acesta în limba maghiară?

Cetim în „Luminătorul”: În 28 August n. din motive necunoscute a isbucnit în suburbiul Fabricul-Tișoara în strada spre Receaș un incendiu între 10 și 11 oare a. m. tocmai pe când locuitorii industriali se aflau cu marfa lor în pieța cetății. Focul ajutat de vînt în cel mai scurt timp luă dimensiuni înfricoșate, și înainte de ce putu veni ajutor mai însemnat, prefăcu în cenuse peste 16 case și superedificate din strade. Usăciunea dominantă a înaintat foarte devastațiunea elementului mistuitor. Au ars cantități de grîne, nutreț, vestminte, scule economice și industriale; paguba este însemnată, și mare desperațiunea Românilor arși, din cari de abia trei au fost asigurați. Ajutorul grabnic este foarte de lipsă și prea folositor.

Peșca română. Comuna Peșca română susține 5 scoli populare confesionale și a deschis deja o scoală superioară economică de 4 clase. Dar’ „cultur-egylet”-ul începe a mișca, tînde nu numai a paralisa scoalele noastre confesionale ci chiar ale și nimici. Un agent al „cultur-egylet”-ului, slovacul renegat și deputatul dietal Eugen Gáll în tovarășie cu organele oficiale și parveniții de aici, umblă pe capul comitetului comunal să ridice pe spese comunale un asil de băeți, și în tovarășie cu Peșca maghiară iarăși o scoală agronomică comună. Va să dică, nici mai mult nici mai puțin, decât că chiar Români să ridice „cultur-egylet”-ului un asil de băeți și o scoală agronomică, ambele cu tendință de maghiarizare și împilirea neamului românesc. Și cei chemați par a dormi față de o cutesanță sau chiar atentat atît de nequalificabil. Ba se laudă clica „cultur-egylet”-ului, că va aduce afară pe un mare demagog — avocat din Arad, ca să le mîne apa pe moară și să le facă treaba. Vină, că apoi vom sta nițel de vorbă.

Din Cluj primim o notiță, prin care ni se comunică, că adunarea „cultur-egylet”-ului n’are să reușească așa de strălucit precum s’ar pără din cele ce se cetesc prin diarele maghiare din Cluj. Entusiasmul lipsește, e ca-și-cînd oamenii s’ar pregăti pentru o lucrare, care nu promite nici un rezultat.

Ieri a fost adunarea de constituire. „Kol. Kőzlöny” a fost adus în un prim articol din săptămîna trecută tînguirea, că cu ocașiunea alegerii funcționarilor au să se ivesc disensiuni de partide politice și confesionale.

Inhibițiunea unui telegram. Din Pesta se scrie că un telegram adresat lui Ludovic Kossuth din incidentul onomasticeii acestuia, a fost oprit la stațiunea telegrafică din Triest. În telegramul din cestiune Kossuth e numit „guvernator al Ungariei”.

Alegerile pentru congresul bisericesc sêrbesc. Din incidentul rezultatului alegerilor pentru congresul sêrbesc „Budapester Tagblatt” aduce în numărul seu de alaltăieri un prim-articol, în care arată, că politica actuală greșită a guvernului produce nemulțumiri pretutindene. Vom reproduce părțile mai esențiale ale acestui articol, fiindcă merită a fi cunoscute.

Alegătorii din partidul opozițional moderat din Ungaria de Sud vor ține în 6 Septembrie n. o conferință de organizare la Timișoara, la care va lua parte și contele Apponyi, conducătorul acestui partid.

Varietați.

(O scufundare în apă dela 40 metri înaltime.) Cel mai mare pod suspendat, care există astăzi în lume, e puntea Brooklyn, la New-York, al cărei parapet e la o înaltime de 40 metri deasupra nivelului apei: cele mai mari corăbii pot să treacă pe de desuptul ei. Un înotător american, anume Onlum, renumit pentru puterea sa în fapt de înotare, făcu pariul de a se afunda în apă dela această înaltime formidabilă, și a și executat aceasta. Căderea a fost mai întăiu verticală, dar’ îndată corpul deveni din poziția sa și cu toate eforturile cufundătorului, veni să atingă apa cu partea laterală. Nisec persoane, cari se aflau într-o barcă pentru a-i veni în ajutor în cas de pericol, îl scoaseră încă viu după o imersiune de trei minute, dar’ nenorocitul avînd coastele sfărîmate de rezistența apei și vasele sîngelui rupte, muri aproape îndată după-ace, prin o ultimă efortare de amor propriu, întrebă pe asistenți, dacă s’a afundat bine.

(Într’un cosciug.) Se scrie din Emmitsburg (Maryland), cu dată dela 25 Iulie, că o persoană mergînd să vada pe un locuitor din același oraș, anume David Gamble, l-a găsit mort într’un cosciug, de care de ordinar se servia ca de pat.

Gamble, care era în etate de 99 de ani, era foarte avut și filantrop, dar’ original. Dela moartea soției sale, aproape 40 de ani, luase obiceiul de a se culca în fiecare seară într’un cosciug. D-na Gamble murise în seara chiar a ăilei, în care se căsătorise, și soțul ei contractase acest obicei ciudat pentru a nu uita acest trist eveniment. În deșert amicii lui se sfortară a-l face să schimbe acest obicei; până la moartea sa nu’vol să aibă alt pat, nici chiar în timpul unei lungi boale, care îl făcu să nu ese șese ani din casă.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEL.”

Cluj, 31 August n. La adunarea generală de constituire a reuniunii culturale maghiare ardeleni a fost de față un public mare. Ședința s’a deschis înainte de amiază decătră primarul Haller prin o vorbire, în care laudă interesul dovedit de toate clasele societății maghiare față cu reuniunea. Vorbitorul sperează, că prin o prevenire conciliantă reuniunea va câștiga încredere și la celelalte naționalități. În această patriă pot fi mai multe naționalități, dar’ numai o națiune. La propunerea comisiunii candidate s’au ales: president comitele-suprem al comitatului Têrnava, Gavriil Bethlen, vice-presidenți Haller, Adam Bánffy, Dominic Teleky și Nicolau Bartha.

Bordeaux, 21 August n. În vorbirea de ieri ex-ministrul president Ferry, schițează politica colonială a cabinetului Ferry; cuceririle sânt terminate, acum urmează consolidarea de căpetenie a republicei prin împedecarea tuturor ninsuîntelor anarchiste.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Extrase din foaia oficială.

Licitațiuni:

- 14 Novembrie: Realitățile lui Iosif Voczet din Brașov, decătră trib. de acolo.
- 15 Septembrie: Imobilele lui Carol Todor din Boldogfalva, decătră judecătoria reg. din Hateg.
- 12 Octombrie: Realitățile lui Iosif Káhan din M.-Sighet, decătră trib. de acolo.

Edicte:

— Să provoacă a insinua drepturile de moștenire: La rămasul după Nuț Șandor din M.-Valkoi, trib. din Zelau; la rămasul după Ioan Kulcsár din Perecsén, trib. din Zelau. Termin 45 de zile.

Concurs

s'a deschis asupra averii lui: „L. Temesvári et Sohn“ din Brașov.

Bibliografie.

„Foi'a basericăscă“. Organ pentru cultura religioasă a clerului și a poporului. Redigeată de Dr. Alexandru V. Grama. Blaj 25 August 1885. Sumar: Despărțirile de căsătorie prin trecere la altă confesiune. — Un răspuns. — Dreptul bisericeic asupra școlilor elementare. — Bisan-tinismul după Herde. — Convocare.

Sciri economice.

Starea sămănăturilor și a economiei rurale dela 11—19 August n. a. c. în următoarele comitate:

Sibiu. În cercurile Sibiu, Seliște și Sebeșul-săs. secerișul e terminat, recolta e îndestulătoare atât calitativ cât și cantitativ. Plântele de săpă prospiciază bine, poame, afară de prune, sunt destule. Starea sanitară a vitelor e îmbucurătoare.

Solnoc-Dobâca. În cercurile Ilanda-mare, Dej, Lăpușul-ung. etc., secerișul ici-colea încă e în curgere. Grâul a produs o recoltă bună, sub-mijlocie și mijlocie. Cucuruzul încă promite recoltă bună; sēcara și ovėsul sunt mijlocii și sub-mijlocii, tot astfel și orșul. Poamele sunt frumoase, viile încă promit recoltă bună. Între vitele cornute domnesce boala de gură și de unghii.

Târnava-mare. În cele mai multe ținuturi ale comitatului secerișul e terminat; plântele de săpă se desvoltă frumos și promit recoltă bună. Poame, afară de prune, sunt în abundență, vitele sunt deplin sănătoase.

Târnava-mică. În cercurile Elisabetopol și Hususău în 8 a. luni August grindina a cauzat foarte mari daune; altcum însă secerișul e aproape terminat și recolta e îndestulătoare. Cucuruzul, strugurii și cănepa sunt în stare bună, vitele încă sunt sănătoase.

Timiș. În cercurile: Lipova, Buziaș, Vêrșet, Vinga și Reaș secerișul e terminat, treeratul e în curgere. Recolta e multumitoare. Plântele de săpă sunt în stare bună și promit o recoltă excelentă. Între vitele cornute domnesce boala de gură și de unghii.

Treiscaune. În acest comitat secerișul e încă în curgere, recolta e multumitoare, plântele de săpă se desvoltă bine. Între vitele cornute domnesce boala de gură și unghii, ear' între râmători durerea de gât.

Turda-Arieș. În cercurile Turda, Câmpeni și Iara secerișul celor de toamnă e terminat, al celor de primăvară însă e în curgere. Recolta se poate numi mijlocie. Cucuruzul și cartofii încep a putrezi, fân e puțin. Poame sunt destule. Starea sanitară a vitelor e multumitoare.

Piața din Brașov, 28 August Grâul hectolitra fl. 6.20 grâu mestecat fl. 3.40, sēcara fl. 3.—, orș fl. 2.70, ovės fl. 1.50, cucuruzul fl. 3.50, mālaiul fl. 3.60, mazerea fl. 5.—, lîntea fl. 5.10, fasolea fl. 3.—, crumpenele fl. 70 carnea de vită p. kilo 40 cr., carnea de porc 48 cr., carnea de berbec 32 cr.

Piața din Făgăraș, 28 August Grâul frumos hectolitra fl. 5.50 până fl. 6.—; grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.25; sēcara fl. 3.20 până fl. 3.50; cucuruzul fl. 4.— până fl. 3.70; ovėsul fl. 1.70 până fl. 1.80; sēmēnța de cănepă fl. 4.— până fl. 5.—; sēmēnța de in fl. 10.— până fl. 11.—; fasolea fl. 3.— până fl. 4.—; mazerea fl. 5.— până fl. 6.—; lîntea fl. 7.— până fl. 8.—; crumpenele fl. 3.— până fl. 3.50; mālaiul fl. 9.— până fl. 9.50; sêu brut 100 chile fl. 38.— până fl. 40.—; unsoarea de porc 65—70, slămina 60—80; cănepa fl. 30.— până 45.— Un chilo carne de porc 40 cr.; carne de vită 42 cr.; carne de vițel 36 cr.; carne de mel — cr.; ouă 8 cu 10 cr.; chim fl. 12.— până fl. 15.—; lumini turnate de sêu 58 cr. până — cr.

Têrgul de râmători în Steinbruch. În 29 August n., s'a notat: unguresci bētrâni grei 45 cr. până 46— cr., unguresci grei, tineri 48.— cr. până 48.1/2 cr., de mijloc 48.1/2 cr. până 49.— cr., ușori 49.— cr. până — cr., marfă țerănească, grea 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., romănesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesci, grei 47.— cr. până — cr., transito de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr., în-grășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpeniți la gară.

Cursul pieței din Sibiu.

din 31 August st. n. 1885.

Hârtie-monetă română	Cump. 8.84	vënd. 8.88
Lire turcesci	11.10	11.15
Imperiali	10.10	10.15
Ruble rusesci	1.22	1.20

Bursa de Budapesta

din 29 August st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	—	—
„ „ „ 4%	69.—	92.25
„ hârtie „ 5%	148.—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	124.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	108.75	—
Bonuri rurale ung.	102.50	—
„ „ cu cl. de sortare	101.50	—
„ „ bânățene-timișene	101.75	—
„ „ cu cl. de sortare	101.25	—
„ „ transilvane	101.50	—
„ „ croato-slavone	102.—	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.—	—
Împrumut cu premiu ung.	118.—	—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	122.75	—
Renta de hârtie austriacă	82.75	—
„ „ argint austriacă	83.40	—
„ „ aur austriacă	109.—	—
Losurile austr. din 1860	139.—	—
Acțiunile băncii austro-ungare	870.—	—
„ „ de credit ung.	288.—	—
„ „ austr.	289.20	—
Argintul	—	—
Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101.—	—
Galbeni împărătesci	5.89	—
Napoleon-d'ori	9.87	—
Mărci 100 imp. germane	61.10	—
Londra 10 Livres sterlinge	124.50	—

Bursa de Viena

din 29 August st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	—	—
„ „ „ 4%	98.95	—
„ hârtie „ 5%	92.40	—
Împrumutul căilor ferate ung.	148.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.40	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	124.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.25	—
Bonuri rurale ung.	102.70	—
„ „ cu cl. de sortare	101.75	—
„ „ bânățene-timișene	102.—	—
„ „ cu cl. de sortare	101.50	—
„ „ transilvane	101.75	—
„ „ croato-slavone	102.—	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.75	—
Împrumut cu premiu ung.	118.25	—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	122.80	—
Rentă de hârtie austriacă	82.75	—
„ „ argint austriacă	83.40	—
Rentă de aur austriacă	108.95	—
Losuri austr. din 1860	139.25	—
Acțiunile băncii austro-ungare	870.—	—
„ „ de credit ung.	288.25	—
„ „ austr.	289.10	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătesci	5.89	—
Napoleon-d'ori	9.88 1/2	—
Mărci 100 imp. germane	61.10	—
Londra 10 Livres sterlinge	124.55	—

Bursa de București.

Cota oficială dela 29 August st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump. 43 1/2.	vënd. 93.—
„ Rur. conv. (6%)	—	—
Act. de asig. Dacia-Rom.	276.—	—
Banca națională a României	1230.—	—
Împr. oraș. București	30.—	31.—
Credit mob. rom.	—	—
Act. de asig. Naționala	226 1/2.	—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	—	89.1/4
Societ. const.	171.—	230.—
Schimb 4 luni	—	34.—
Aur	—	10.80

LOTERIE.

Tragerea din 29 August st. n.

Budapesta: 37 53 73 80 61.

Avis de licitațiune.

Duminecă, la 20 Septembrie n. a. c. se va ține în cancelaria comunală a comunei Poplaca exarândarea dreptului de crismărit al acestei comune pentru timpul dela 1 Ianuarie 1886 până cu finea lui Decembrie 1888. Prețul strigării e de 2500 fl. la an. Informațiunile detaliate se pot contrage atât în cancelaria comunală din Poplaca cât și la subscrisul oficiu. Sibiu 27 August 1885.

178 [1—3]

Oficiul pretorial.

Ratiunea

societății acționare de împrumuturi și păstrare din Rodna-veche pe semestrul I. al anului 1885.

Conspect de circulațiune

din 1-a Ianuarie 1885 până 30 Iunie 1885

Percepțiuni

	fl.	cr.
1. Restul de cassă cu finea 1884	254.76	—
2. Capital acționar	4141.96	—
3. Depuneri	2969.76	—
4. Fond de reserve	130.91	—
5. Interese după capitale elocate	238.57	—
6. Provisiune	61.34	—
7. Capitale replătite	118.24	—
8. Diverse	7.30	—
	7922.84	—

Erogațiuni

	fl.	cr.
1. Împrumuturi cu cambii și obligațiuni	7100.03	—
2. Interese după depuneri	59.40	—
3. Spese diverse	15.70	—
4. Depuneri replătite	182.18	—
5. Interese după depunerile replătite	3.—	—
5. Restul de cassă cu finea Iunie 1885	562.53	—
	7922.84	—

Conspect de venit

Câștig

	fl.	cr.
1. Interese după capitale elocate	238.57	—
2. Provisiune	61.34	—
3. Diverse	7.30	—
	307.21	—

Perdere

	fl.	cr.
1. Interese după depuneri	59.40	—
2. Interese după depunerile replătite	3.—	—
3. Spese	15.70	—
4. Câștig	229.11	—
	307.21	—

Bilanț.

Active

	fl.	cr.
1. Capitale elocate	6981.79	—
2. Rest din capitalul acționar	858.04	—
3. Restul de cassă cu finea Iunie	562.53	—
	8402.36	—

Passive

	fl.	cr.
I. Capital acționar	5000.—	—
II. Depuneri	2969.76	—
III. Fond de reserve	130.91	—
IV. Diverse	13.18	—
V. Câștig	229.11	—
VI. Interese după depuneri	59.40	—
	8402.36	—

Rodna-veche, la 1-a Iulie 1885.

P. Grapini,
secretar.G. Domide,
director.

Banca generală de asigurare

[145] 24

„TRANSILVANIA“

în Sibiu,

fundată în anul 1868

asigurează prelunga condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe vieața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termnuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe vieață
în a. 1869—1881 fl. 427,157.49	în a. 1869—1881 fl. 282,919.87
în a. 1882 „ 54,792.92	în a. 1882 „ 32,382.04
în a. 1883 „ 34,761.25	în a. 1883 „ 32,843.10
în a. 1884 „ 24,778.08	în a. 1884 „ 40,084.13
Suma fl. 541,549.74	Suma fl. 388,229.14

929.778 fl. 88 cr.

Conform bilanțului pentru 1884 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

555.114 fl. 63 cr.

➡ Prospecte și formulare se dau gratis. ⬅

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (C. I. Münnich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.